

คำอธิบายสรุปสาระสำคัญของ
พระราชบัญญัติเงินเดือนและเงินประจำตำแหน่ง พ.ศ. ๒๕๓๘

๑. ความมุ่งหมาย วัตถุประสงค์ หรือขอบเขตการมีผลใช้บังคับของกฎหมาย

เนื่องจากอัตราเงินเดือน อัตราเงินประจำตำแหน่ง และเงินอื่นในลักษณะเดียวกันของข้าราชการประเภทต่าง ๆ ได้กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการแต่ละประเภท ทำให้ขาดเอกภาพในการพิจารณา และเกิดความเหลื่อมล้ำในการปรับปรุงอัตราเงินเดือน เงินประจำตำแหน่ง และเงินอื่นในลักษณะเดียวกันอยู่เสมอ สมควรนำมากำหนดรวมไว้ในกฎหมายฉบับเดียวกัน และกำหนดให้มีองค์กรหนึ่งเสนอนโยบายต่อคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับการปรับปรุงเรื่องดังกล่าวเพื่อให้เกิดความเหมาะสม เป็นธรรม ได้มาตรฐาน และไม่เหลื่อมล้ำกัน ประกอบกับค่าครองชีพในประเทศได้เพิ่มสูงขึ้นมาก สมควรปรับปรุงอัตราเงินเดือน อัตราเงินประจำตำแหน่ง และเงินอื่นในลักษณะเดียวกันที่ข้าราชการได้รับอยู่ให้เหมาะสมด้วย ทั้งนี้ พระราชบัญญัติดังกล่าวมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๓๗ และใช้บังคับกับข้าราชการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการประเภทต่าง ๆ

๒. สาระสำคัญของกฎหมาย

๒.๑ การกำหนดให้มีคณะกรรมการพิจารณาเงินเดือนแห่งชาติ เรียกโดยย่อว่า “กงช.” โดยมีองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ ดังนี้

๒.๑.๑ องค์ประกอบของ กงช.

(๑)	รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง	ประธาน
(๒)	ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี	กรรมการ
(๓)	ปลัดกระทรวงการคลัง	กรรมการ
(๔)	ปลัดกระทรวงพาณิชย์	กรรมการ
(๕)	ปลัดกระทรวงแรงงาน	กรรมการ
(๖)	ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ	กรรมการ
(๗)	เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและ สังคมแห่งชาติ	กรรมการ
(๘)	เลขาธิการสถิติแห่งชาติ	กรรมการ
(๙)	ผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย	กรรมการ
(๑๐)	ผู้แทนคณะกรรมการข้าราชการทหาร	กรรมการ

(๑๑)	ผู้แทนคณะกรรมการข้าราชการตำรวจ	กรรมการ
(๑๒)	ผู้แทนคณะกรรมการข้าราชการครู ^๑	กรรมการ
(๑๓)	ผู้แทนคณะกรรมการข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัย	กรรมการ
(๑๔)	ผู้แทนคณะกรรมการข้าราชการฝ่ายรัฐสภา	กรรมการ
(๑๕)	ผู้แทนคณะกรรมการตุลาการ ^๒	กรรมการ
(๑๖)	ผู้แทนคณะกรรมการอัยการ ^๓	กรรมการ
(๑๗)	ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ทางด้านการบริหารในภาครัฐ หรือภาคเอกชน และมีความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ด้านระบบเศรษฐกิจ เงินเดือนและค่าจ้าง ซึ่งนายกรัฐมนตรีแต่งตั้ง จำนวน ๕ คน	กรรมการ
(๑๘)	เลขาธิการ ก.พ.	กรรมการและ เลขานุการ
(๑๙)	อธิบดีกรมบัญชีกลาง	กรรมการและ ผู้ช่วยเลขานุการ

๒.๑.๒ อำนาจหน้าที่ของ กงช.

(๑) เสนอแนะและให้คำปรึกษาแก่คณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับเงินเดือน ค่าจ้าง เงินประจำตำแหน่ง สวัสดิการ และประโยชน์เกื้อกูลอื่นของข้าราชการ ทหารกองประจำการ นักเรียนในสังกัดกระทรวงกลาโหม และลูกจ้างของส่วนราชการ

(๒) ปฏิบัติการตามมาตรา ๑๓

(๓) ปฏิบัติการอื่นตามที่คณะรัฐมนตรีมอบหมาย

การดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้ กงช. อาจขอให้หน่วยราชการ รัฐวิสาหกิจ หน่วยงานอื่นของรัฐ ห้างหุ้นส่วนหรือบริษัท หรือบุคคลใด ๆ จัดส่งเอกสารหลักฐานหรือมาชี้แจง แสดงความคิดเห็นได้

๒.๒ การกำหนดอัตราเงินเดือนและเงินประจำตำแหน่ง โดยนำอัตราเงินเดือนและเงินประจำตำแหน่งของข้าราชการประเภทต่าง ๆ มารวมไว้ในกฎหมายฉบับเดียวกัน ดังนี้

^๑ ยกเลิกโดยพระราชบัญญัติเงินเดือนและเงินประจำตำแหน่ง (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๗

^๒ ยกเลิกโดยพระราชบัญญัติเงินเดือนและเงินประจำตำแหน่ง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๔

^๓ ยกเลิกโดยพระราชบัญญัติเงินเดือนและเงินประจำตำแหน่ง (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๔

๒.๒.๑ บัญชีอัตราเงินเดือน

- (๑) บัญชีอัตราเงินเดือนข้าราชการพลเรือน
- (๒) บัญชีอัตราเงินเดือนข้าราชการทหาร ทหารกองประจำการ นักเรียนในสังกัดกระทรวงกลาโหม^๔

- (๓) บัญชีอัตราเงินเดือนข้าราชการตำรวจ^๕
- (๔) บัญชีอัตราเงินเดือนข้าราชการตุลาการ^๖
- (๕) บัญชีอัตราเงินเดือนคณะไต่สวนยุติธรรม^๗
- (๖) บัญชีอัตราเงินเดือนข้าราชการอัยการ^๘
- (๗) บัญชีอัตราเงินเดือนข้าราชการรัฐสภาฝ่ายการเมือง^๙
- (๘) บัญชีอัตราตำแหน่งและเงินเดือนข้าราชการการเมือง

๒.๒.๒ บัญชีอัตราเงินประจำตำแหน่ง

- (๑) บัญชีอัตราเงินประจำตำแหน่งข้าราชการพลเรือน
- (๒) บัญชีอัตราเงินประจำตำแหน่งข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัย
- (๓) บัญชีอัตราเงินประจำตำแหน่งข้าราชการครู
- (๔) บัญชีอัตราเงินประจำตำแหน่งผู้บริหารในมหาวิทยาลัยของรัฐ
- (๕) บัญชีอัตราเงินประจำตำแหน่งผู้บริหารสถาบันการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ

- (๖) บัญชีอัตราเงินประจำตำแหน่งข้าราชการทหาร^{๑๐}
- (๗) บัญชีอัตราเงินประจำตำแหน่งข้าราชการตำรวจ^{๑๑}
- (๘) บัญชีอัตราเงินประจำตำแหน่งสาขาวิชาชีพที่ขาดแคลน
- (๙) บัญชีอัตราเงินประจำตำแหน่งข้าราชการตุลาการ^{๑๒}
- (๑๐) บัญชีอัตราเงินประจำตำแหน่งคณะไต่สวนยุติธรรม^{๑๓}

^๔ ยกเลิกโดยพระราชบัญญัติเงินเดือนและเงินประจำตำแหน่ง (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๕๑

^๕ ยกเลิกโดยพระราชบัญญัติเงินเดือนและเงินประจำตำแหน่ง (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๕๔

^๖ ยกเลิกโดยพระราชบัญญัติเงินเดือนและเงินประจำตำแหน่ง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๓

^๗ ยกเลิกโดยพระราชบัญญัติเงินเดือนและเงินประจำตำแหน่ง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๓

^๘ ยกเลิกโดยพระราชบัญญัติเงินเดือนและเงินประจำตำแหน่ง (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๔

^๙ ยกเลิกโดยพระราชบัญญัติเงินเดือนและเงินประจำตำแหน่ง (ฉบับที่ ๘) พ.ศ. ๒๕๕๔

^{๑๐} ยกเลิกโดยพระราชบัญญัติเงินเดือนและเงินประจำตำแหน่ง (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๕๑

^{๑๑} ยกเลิกโดยพระราชบัญญัติเงินเดือนและเงินประจำตำแหน่ง (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๕๔

^{๑๒} ยกเลิกโดยพระราชบัญญัติเงินเดือนและเงินประจำตำแหน่ง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๓

^{๑๓} ยกเลิกโดยพระราชบัญญัติเงินเดือนและเงินประจำตำแหน่ง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๓

- (๑๑) บัญชีอัตราเงินประจำตำแหน่งข้าราชการอัยการ^{๑๔}
 (๑๒) บัญชีอัตราเงินประจำตำแหน่งข้าราชการรัฐสภาฝ่ายการเมือง^{๑๕}
 (๑๓) บัญชีอัตราเงินประจำตำแหน่งข้าราชการการเมือง

๒.๓ การแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติเงินเดือนและเงินประจำตำแหน่ง พ.ศ. ๒๕๓๘

หลังจากที่ได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติเงินเดือนและเงินประจำตำแหน่ง พ.ศ. ๒๕๓๘ โดยมีผลตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๓๗ ต่อมาได้มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ซึ่งมาตรา ๒๕๓ บัญญัติว่า เงินเดือน เงินประจำตำแหน่ง และประโยชน์ตอบแทนอื่นของผู้พิพากษาและตุลาการ ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ ทั้งนี้ จะนำระบบบัญชีเงินเดือนหรือเงินประจำตำแหน่งของข้าราชการพลเรือนมาใช้บังคับมิได้ ประกอบกับได้มีการตรากฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม กำหนดเงินเดือนและเงินประจำตำแหน่งของข้าราชการตุลาการขึ้นใช้บังคับแล้ว อีกทั้งได้มีการตรากฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการศาลยุติธรรมเพื่อให้เป็นไปตามมาตรา ๒๗๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ที่บัญญัติให้ศาลยุติธรรมมีหน่วยธุรการของศาลยุติธรรมที่เป็นอิสระ ซึ่งได้มีการกำหนดเงินเดือนและเงินประจำตำแหน่งของข้าราชการศาลยุติธรรมซึ่งเป็นข้าราชการในสำนักงานศาลยุติธรรมไว้แล้ว ดังนั้น เพื่อเป็นการรองรับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยและกฎหมายที่ได้ตราขึ้นตามมาตรา ๒๗๕ ดังกล่าว จึงได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยเงินเดือนและเงินประจำตำแหน่งทั้งในส่วนของการกำหนดองค์ประกอบของ กงช. และการกำหนดบัญชีอัตราเงินเดือนและเงินประจำตำแหน่งเพื่อให้สอดคล้องกัน และต่อมาหลังจากนั้น ได้มีการตรากฎหมายว่าเงินเดือนและเงินประจำตำแหน่งของข้าราชการประเภทต่าง ๆ ไว้เป็นการเฉพาะในลักษณะเดียวกันกับข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม จึงได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยเงินเดือนและเงินประจำตำแหน่งอีกหลายครั้ง โดยปัจจุบันมีเพียงอัตราตำแหน่งและเงินเดือนของข้าราชการการเมือง อัตราเงินประจำตำแหน่งและการรับเงินประจำตำแหน่งของผู้ดำรงตำแหน่งซึ่งไม่เป็นข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษาและในสถาบันการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ และข้าราชการการเมืองที่ยังคงเป็นไปตามบัญชีท้ายพระราชบัญญัติเงินเดือนและเงินประจำตำแหน่ง พ.ศ. ๒๕๓๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

หมายเหตุ : คำอธิบายนี้มีขึ้นเพื่อประโยชน์ในการเข้าใจสาระสำคัญของกฎหมายเท่านั้น ส่วนการจะปฏิบัติตามกฎหมายให้เป็นไปอย่างถูกต้องนั้น จะต้องศึกษา ทำความเข้าใจ ตรวจสอบและยึดถือด้วยบทกฎหมายเป็นสำคัญ

^{๑๔} ยกเลิกโดยพระราชบัญญัติเงินเดือนและเงินประจำตำแหน่ง (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๔

^{๑๕} ยกเลิกโดยพระราชบัญญัติเงินเดือนและเงินประจำตำแหน่ง (ฉบับที่ ๘) พ.ศ. ๒๕๕๔